

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 31/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., H., zastúpeného advokátom JUDr. Š. P., H., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Cob 16/2010 zo 14. septembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. októbra 2010 doručená sťažnosť Ing. J. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 16/2010 zo 14. septembra 2010 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu bol účastníkom súdneho konania vedeného na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého sa domáhal od Železníc Slovenskej republiky. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 18 Cb 147/2006 z 30. júna 2009 žalobu zamietol a nepriznal účastníkom náhradu trov konania. Na odvolanie sťažovateľa ako žalobcu o veci rozhodoval krajský súd, ktorý výrokom rozsudku napadnutého sťažnosťou na ústavnom súde (i) nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov, (ii) potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a (iii) nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ešte v roku 2005 požiadal prvostupňový súd (ktorým bol v tom čase Okresný súd Humenné) o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom vzhľadom na to, že nebol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, zastával názor, že mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Po vylúčení sudcov Okresného súdu Humenné konal vo veci okresný súd, ktorý ho tiež nevyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu a jej rozšírenie a o veci rozhodol rozsudkom z 30. júna 2009. Ani po podaní odvolania proti rozsudku okresného súdu nebol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, čo ho utvrdilo v tom, že oslobodenie od súdnych poplatkov mu bolo priznané. Až krajský súd mu prípisom z 26. augusta 2010 oznámil, že zo spisu nie je zistiteľné, či prvostupňový súd o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodol a súčasne ho vyzval, aby oznámil, či na tomto návrhu naďalej trvá. Sťažovateľ v odpovedi z 1. septembra 2010 uviedol, že musel byť oslobodený od súdnych poplatkov a že ak o jeho návrhu nebolo rozhodnuté, trvá na oslobodení od súdnych poplatkov.

4. Prvým výrokom rozsudku napadnutého touto sťažnosťou krajský súd sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom na odôvodnenie tohto výroku uviedol, že keďže prvostupňový súd o návrhu sťažovateľa nerozhodol, musí v súlade s § 211 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku rozhodnúť o tomto návrhu odvolací súd. Podstatnú sťažnostnú námietku sťažovateľ uvádza v závere svojej sťažnosti: *„Krajský súd v poučení napadnutého rozsudku uvádza, že proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie. Postupom a rozhodnutím krajského súdu mi bolo znemožnené podať odvolanie*

proti výroku o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, a tým mi bolo odňaté právo konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Postupom a rozsudkom krajského súdu bolo súčasne porušené moje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.“

5. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jeho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu porušené boli, a aby zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým mu nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a vrátil mu v tejto časti vec na ďalšie konanie. Ďalej žiadal, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu a keďže pri jej predbežnom prerokovaní zistil, že je neprípustná, rozhodol o jej odmietnutí.

8. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, I. ÚS 153/2010). Zásada

subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

9. Podstatou námietok sťažovateľa je nemožnosť preskúmania výroku rozsudku krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, keďže v zmysle poučenia, proti rozsudku nie je prípustné odvolanie. Uvedeným malo podľa sťažovateľa dôjsť k odňatiu možnosti konať pred súdom, z čoho sťažovateľ vyvodzuje tak prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ako aj zásah do jeho označených práv. Pred rozhodnutím o sťažnosti si ústavný súd na okresnom súde overil, či proti rozsudku krajského súdu bolo sťažovateľom podané dovolanie. Okresný súd potvrdil, že sťažovateľ podal dovolanie na poštovú prepravu 19. októbra 2010 a toto bolo doručené na okresný súd 21. októbra 2010.

10. Ústavný súd už opakovane zaujal názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 84/2010, I. ÚS 153/2010, III. ÚS 200/2010, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po negatívnom rozhodnutí o dovolaní sťažovateľa. Pritom lehota na prípadné podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu napadnutého dovolaním sťažovateľa (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54). Nie je ani dôvod na to, aby ústavný súd prerušil konanie a vyčkával so svojím rozhodnutím až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom, lebo sťažovateľ môže podať ústavnú sťažnosť až po doručení rozhodnutia o danom mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní).

11. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, nezaoberal sa ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu v napadnutom výroku, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2011